SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 6, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЛИСТОПАДА 1993. Ч. 212. РІК C.

В УКРАЇНІ ФОРМУЮТЬ КОЛЕГІЮ ГЕНЕРАЛЬНОЇ ПРОКУРАТУРИ

Київ (УНІАР). — Тут у середу, 3-го листопада, у Постійній комісії Верховної Ради України з питань законодавства і законности депутати розглянули кандидатури до складу колегії Генеральної прокуратури. Порушувалося питання доцільности перебування журналістів під час обговорення кандидатур, врешті поставили це питання і більшістю голосів постановили допустити журналістів на обговорення персонального складу колегії Генеральної прокуратури України.

Найбільше протестували проти кандидатури Валерія Даниленка, який досі був заступником генерального прокурора. Проти нього виступили чотири члени комісії. Секретар комісії Анатолій Ткачук наголосив, що Даниленко причетний до закулісних ігор Гайсинського. Йому заперечив колишній генеральний прокурор України Михайло Потебенько, який назвав Даниленка професіоналом. Потебенька підтримав голова комісії Олександер Коцюба, заявивши, що керуючись „державними інтересами, кандидатуру слід затвердити, аби не поглибити розкол у Генеральній прокуратурі".

Голоси комісії розділилися порівну і кандидатуру Даниленка не затвердили. Без особливих обговорень затверджено кандидатуру Ольги Колінько, яка здійснюватиме загальний нагляд у прокуратурі.

Тлінні останки Н. Нижанківського перевезуть до Стрия

Ню Йорк. — Як повідомляє Президія Українського Музичного Інституту Америки, тлінні останки видатного композитора, піяніста і педагога Нестроа Нижанківського (1893-1940) будуть перевезені з Лодзі, Польща, до Стрия в Україні. Тіло визначного мистця буде перевезене 12-го листопада ц.р. до Львова, де в катедрі св. Юра 13-го листопада буде відправлена Панахида. В той самий день у Вищому Музичному Інституті ім. М. Лисенка вшанують пам'ять вірного сина України. У неділю, 14-го листопада, в Стрию о год. 9-ій ранку відправиться Служба Божа і відбудеться перепоховання, після чого плянується проведення наукової конференції і концерту.

У Ню Йорку в церкві св. Юра 13-го листопада о годині 9-ій ранку відбудеться Служба Божа і Панахида за душу св. п. Н. Нижанківського.

І. Гель відвідає українські громади

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Українське Патріярхальне Товариство ЗСА влаштовує доповіді Івана Геля на тему „Ситуація в Україні — політика, економіка і духовність".

Доповідач — довголітній політв'язень, відомий суспільно-громадський та релігійно-церковний діяч в Україні, заступник голови Львівської Обласної Ради і голова багатьох депутатських комісій, фондів і товариств. Після участи в сесіях СКВУ І. Гель виголосить доповіді в таких містах: у Баффало, Н. Й. — у вівторок, 9-го листопада, о год. 7:30 вечора; у Рочестері, Н. Й. — у середу, 10-го листопада, о год. 7-ій вечора; в Ютиці, Н. Й. — у четвер, 11-го листопада, о год. 6:30 вечора; в Ню Гейвені, Конн. — у суботу, 13-го листопада, о год. 6:30 вечора; в Гартфорді, Конн. — у неділю, 14-го листопада, о год. 10-ій ранку; в Ню Бриттен, Конн. — у неділю, 14-го листопада, о год. 12-ій полудня; в Йонкерсі, Н. Й. — у понеділок, 15-го листопада, о год. 7-ій вечора; в Пассейку, Н. Дж. — у вівторок, 16-го листопада, о год. 7-ій вечора; в Нюарку, Н. Дж. — у середу, 17-го листопада, о год. 7-ій вечора; в Гемпстед, Н.Й. — у четвер, 18-го листопада, о год. 7-ій вечора; в Ню Йорку — у п'ятницю, 19-го листопада, о год. 6:30 вечора, у Філядельфії — у неділю, 21-го листопада, о год. 1-ій по полудні.

Додаткові інформації про місця проведення доповідей у вищезгаданих містах поміщені в „Свободі", ч. 209 з 3-го листопада ц.р. Координатор доповідей — Крайова Управа УПТ в ЗСА, тел. для довідок (203) 563-2717 або (718) 424-0754.

ВІДБУЛАСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ

Кергонксон (Р.Б.). — З ініціятиви Інституту Держави і права ім. В.М. Корецького Академії Наук України, Президії Верховної Ради України, Української Юридичної Академії і Спілки Юристів України відбулася у Києві 7—8-го жовтня 1993 року науково-практична конференція „Правна система України: теорія і практика" з метою обговорення актуальних питань створення системи українського права і вироблення відповідних рекомендацій.

У цій конференції взяв участь теж директор Відділу муніципальної служби стейту Ню Йорк в Олбані Томас Ґ. Пілсворт, виголосивши змістовну доповідь про систему державної служби в ЗСА.

Участь американського представника Т. Пілсворта у конференції — це продовження діяльности Кергонксонського Осередку Народного Фонду Допомоги Україні, тепер Відділу Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ), який фінансував подорож Пілсворта в Україну, подібно, як це було в минулому році, коли заходом місцевого Осередку УНФДУ з видатною допомогою о. Івана Куліша, місцевого православного священика, було зорганізовано від 19 до 29 травня 1992 року спеціяльний семінар у стейтовому уряді Ню Йорку, в Олбані, для депутатів Верховної Ради України: Івана Заєця, Сергія Соболева і Веніямина Сікори з метою вивчення системи державного устрою в ЗСА. Кошти перебування делегації і транспортації покривав Кергонксонський Осередок УНФДУ. Обширний репортаж про цей семінар появився у „Свободі" ч. 190 з 10-го липня 1992 року.

У конференції в Києві цього року в жовтні взяв участь теж голова Кергонксонського Відділу ККДУ д-р Осип Мороз, який тепер перебуває в Україні. Він вже раніше кілька разів побував в Україні, де на запрошення Київського Політехнічного Інституту викладав протягом кількох місяців менаджмент і в Київському Університеті, і також в інших вищих школах України. Д-р Осип Мороз тепер вже вдруге перебуває в Україні з рамени Національного Форуму Фундації у Вашінґтоні, допомагаючи в процесі розбудови держави. Він є консультантом Комісії у питаннях законодавства і законности у Верховній Раді України, а також, на запрошення ректора Київського Політехнічного Інституту, професора члена-кореспондента АН України д-ра Михайла Згуровського, бере участь у становленні Міжнародного Науково-Технічного Університету (МНТУ).

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Філядельфійський Відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує баль інженерів з презентацією дебютанток. Баль відбудеться у суботу, 5-го лютого 1994 року в готелі Atop the Bellevue, Брод та Волнат вул. у Філядельфії. О год. 6-ій вечора — коктейл, о 7-ій — бенкет, о 9:30 — баль. Гратиме оркестра „Темпо". Зголошення дебютанток приймаються до 10-го грудня — звертатися слід до Стефанії Зиблікевич, 11 Old Colony Lane, Marlton, N.J. 08053, тел. (609) 983-0621. За іншими інформаціями слід звертатися до інж. Осипа Німиловича, тел. (215) 464-1677.

Створюють міждержавний науково-технологічний центр

Київ (УНІАН). — Тут 25-го жовтня урядами України, Канади, Швеції та ЗСА підписано угоду про заснування науково-технологічного центру (НТЦУ). Ця компетентна установа допомагатиме інженерам та науковцям військової галузі застосовувати їхні здібності у цивільній економіці і таким чином сприятиме зменшенню загрози розповсюдження ядерної зброї.

Головною метою НТЦУ є надання альтернативної можливости знайти працю українським науковцям та інженерам, що займалися балістичними ракетами. До ради керівників НТЦУ увійшли представники кожної із сторін, що підписали угоду. Для фінансування проєктів центру обіцяли дати: 10 міл. дол. З'єднані Стейти Америки; два мільйони дол. — Канада і півтора мільйони — Швеція. Україна забезпечить приміщення, обладнання, забезпечене обслуговування та ґарантує безпеку установи.

Над здійсненням проєкту працюють: голова Державного комієтту з науки і техніки проф. Сергій Рябченко, радник Канадської амбасади Роман Ліщинський, перший секретар амбасади Швеції Пітер Семнебі та перший секретар амбасади ЗСА Володимир Сульжинський.

У Моґадішу ситуація не поліпшується

Моґадішу, Сомалія. — Триденні відвідини спеціяльного посланця ЗСА Роберта Овклі, метою яких було наладнати зв'язки та розпочати політичні переговори, не виказалися надто оптимістичними. Хоч Р. Овклі заявив кореспондентам засобів масової інформації про те, що існують можливості зменшити загальне напруження, але відразу підкреслив і те, що кінцеві результати перемир'я є відповідальністю сомалійців - в іншому випадку наслідки можуть бути жахливими.

Він також підтвердив і те, що ніхто зі сомалійців, з якими він говорив, не хочуть громадянської війни в країні, тому в нього жевріє вогник надії на можливість мирних переговорів. Він, однак, не визначував будь-якого шляху до цього політичного процесу, тільки зазначив, що відкрито шляхи порозумінь між Організацією Об'єднаних Націй та сомалійськими племенами, як і між самими сомалійцями, щоб не допустити до громадянської війни. Р. Овклі, зокрема, звернув увагу преси на те, що це тільки перші кроки, перед нами довгий шлях. Чи буде він увінчаний успіхами тепер цього передбачати ніяк не можна, бо покищо не можна навіть дозволити собі на песимізм чи оптимізм. Він уважає, що сомалійці, з якими він зустрічався, мають добре розуміння зовнішнього світу та здають собі з того справу, що багато часу для упорядкування своєї країни їм не залишається.

Політичні переговори важко започаткувати, особливо тоді, коли генерал Мухаммед Фара Айдід не хоче вести жодних розмов з ООН, поки вони не відкличуть чи радше уневажнять їх наказ про його ув'язнення.

У Моґадішу в ці останні дні є спокійно, але кожний відчуває натягнуту ситуацію, бо зухвалість озброєних прихильників Айдіда зростає з дня на день. Однак супротивники Айдіда побоюються, що коли ЗСА виведуть свої війська, то Айдід намагатиметься взяти владу в свої руки, а на це вони не підуть і в цьому вся небезпека.

Національна бібліотека України потребує книжок

Київ (Л. Винар). — Центральна наукова бібліотека ім. Вернадського Академії Наук України та Українське Історичне Товариство звертаються до видавничих організацій, установ та до всіх, хто причетний до видання українських книжок, з проханням надсилати до Центральної наукової бібліотеки, яка фактично виконує функції Української Національної бібліотеки і збирає колекцію закордонної україністики такі речі: по два примірники книжок, виданих поза межами України; по два примірники часописів, продовжуваних та серійних видань, які виходять друком у будь-яких країнах українською та іншими мовами; по одному примірнику аудіо-та відеоматеріялів. Така шляхетна допомога сприятиме збільшенню духовних скарбів українського народу. Зі свого боку, Центральна наукова бібліотека бере на себе зобов'язання задовільнити по можливості усі ваші потреби шляхом міжнародного книгообміну.

Ці пропозиції були вироблені під час зустрічі голови Українського Історичного Товариства, головного редактора „Українського Історика", проф. Кентського державного університету в ЗСА Любомира Винара з науковими співробітниками Центральної наукової бібліотеки на чолі з її директором, членом - кореспондентом АН України Олексієм Онищенком.

Адреса вищезгаданої бібліотеки: Академія Наук України, Центральна наукова бібліотека ім. В.І. Вернадського, Україна 252650, Київ-39, проспект 40-річчя Жовтня, 3.

В КАНАДІ ЗАПРИСЯЖЕНО НОВОГО ПРЕМ'ЄРА

Ж. Кретієн

Оттава, Канада. — У четвер, 4-го листопада, лідер Ліберальної партії, яка перемогла у недавніх парляментарних виборах, Жан Кретієн виконав присягу і приступив до виконання обов'язків прем'єр-міністра. У четвер рано його попередниця, лідер Прогресивно-консервативної партії Кім Кемпбелл вручила заяву про резиґнацію свого кабінету генерал-губернаторові Рамонові Гнатишинові. Зразу ж після цього Р. Гнатишин привів до присяги Жана Кретієна і його уряд.

У недавніх виборах Ліберальна партія, яка перебувала десять років в опозиції, добилась переконливої перемоги і дістала 177 місць у парляменті. Проґресивно-консервативна партія, яка весь цей час правила країною, потерпіла поразку і зменшила своє представництво у Палаті громад зі 155 місць до двох. Тепер консерватисти не можуть створити парляментарну фракцію і єдиною опозицією лібералам у парляменті стануть націоналістичні партії — „Квебекський бльок" з його 54 депутатами і Реформістська партія з 52 місцями. Однак, як підкреслюють коментатори, обі партії розходяться в такій великій кількості питань, що не зможуть створити єдину опозицію, і лібералам вдасться без труду проводити свої соціялістичні реформи.

У середу, 3-го листопада, Кім Кемпбелл заявила, що не має наміру залишати пост лідера консерватистів. Після того, як вона програла вибори у своїй окрузі і не ввійшла у парлямент, частина керівництва партії закликала К. Кемпбелл зрезиґнувати з посту голови партії. К. Кемпбелл розраховує, що консерватисти прийдуть до себе після шоку в найближчий час і займуть гідне місце в політичному житті країни. „Ми маємо намір створити позапарляментарну опозицію лібералам", — сказала К. Кемпбелл.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТОР-ДЕМОКРАТ з Ню Йорку Даніел Петрик Мойніген заявив, що буде настоювати, щоб у пропонованому президентом Биллом Клінтоном пляні охорони здоров'я доконче включити високе державне оподаткування на амуніцію для ручної зброї. Він вже довшу хвилю вірить та в цьому ж переконує всіх, що найкращим способом запобігти збройним насильствам буде обмежити можливість купна амуніції. Його улюбленою фразою для підкреслення цього свого переконання є: „Не кріси вбивають людей, а кулі". Все це можна б було знехтувати, якби його пропаґував будь-хто інший, але коли про це говорить Р. Мойніген — голова Сенатської фінансової комісії, то до цього треба прислухатися. А зокрема тоді, коли є підстави думати, що всі члени вищезгаданої комісії підтримають цю пропозицію.

У ТРЕНТОНІ, СТОЛИЦІ стейту Ню Джерзі, новообраний губернатор Крістін Тодд Вітман під звуки схвальних вигуків своїх прихильників і привітань співпрацівників заявила кореспондентам засобів масової інформації, що зразу береться до праці, а першим її прицілом буде виправдати свою головну обіцянку під час передвиборчої кампанії: зменшити податки більшості мешканців стейту вже у бюджеті на 1994 рік. Вона підтвердила, що її головною метою є створити відповідні умови для якнайбільшої кількости нових місць праці та обмежити податки. Чи їй це вдасться є питанням, бо деякі з її колеґ вже починають обходити здалеку ці її обіцянки нібито — ми не обіцювали, то й не мусимо цього схвалювати.

ПРОГРАША ДЕЙВИДА ДІНКІНСА, першого негритянського посадника Ню Йорку — найбільшого міста в ЗСА, спонукала негритянських виборців застановитися над пропаґуванням вибору кандидатів на расовій базі. З усього видно, що це питання не є легким до вирішення, бо програ Д. Дінкінса у місті, де пропорція демократів до республіканців є 5 до 1 говорить сама за себе. Певним, на думку аналітиків, є те, що прибічники пропаґування виборів на виключно расовій базі починають мати сумніви: чи негритянський бльок виборців має таку політичну силу, як вони собі це уявляють.

У СЕРЕДУ, 3-ГО ЛИСТОПАДА, комісія Палати Репрезентантів для закордонних справ, голосами 22 до 21 підтримала плян президента Билла Клінтона, щоб американські військові частини залишилися в Сомалії до 31-го березня 1994 року та цим відкинули пропозицію республіканців, яка вимагає зробити це до 31-го січня. Свою пропозицію республіканці обґрунтовують тим, що там нічого американцям робити, а плян Президента є тільки для рятування американського престижу. Однак конґресмен-демократ з Індіяни Лії Гамілтон — голова вищезгаданої комісії, переконав своїх колеґ, що коли ЗСА відтягнуть свої війська тепер, то в Сомалії знову почнеться голод.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони ЗСА Лес Аспін перебуває на чотириденних відвідинах у Південній Кореї, щоб з'ясувати справу, як повестися з Північною Кореєю, яка не погоджується на перевірку знавців Міжнародної агенції атомної енергії своїх ядерних структур. Однак Південна Корея і Японія настоюють на тому, щоб ЗСА покищо не застосовували жодних санкцій супроти Північної Кореї, бо це може спровокувати цілий ряд терористичних і військових нападів, якщо Північна Корея почуватиметься загнаною в кут.

У СВІТІ

РОСІЙСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ заявив, що морська фльота Росії далі викидатиме радіоактивні відпадки в Японське море, поки не знайдуть кращого способу. Російське пресове аґентство ІТАР-ТАСС повідомило, що адмірал Георгій Ґурінов сказав, що морська фльота не має іншого виходу, тому що в них для цього тільки два морські наливні судна для цих відпадків, які вже й тепер переповнені відпадками з ядерних підводних човнів. Уряд Росії заявив, що припинив би це практикування, якщо б Захід дав фонди для будівлі потрібних місць захоронення на суходолі.

ЗСА, АНГЛІЯ ТА ФРАНЦІЯ попередили президента Росії Боріса Єльцина, що взаємовідносини між їхніми країнами можуть потерпіти, якщо Росія далі буде бльокувати пляни санкцій проти Лібії з уваги на те, що остання не хоче видавати двох чоловіків, яких оскаржено у збомбленні літака Пан Американської лінії п'ять років тому над Шотляндією. З американської сторони навіть натякають, що за дальший спротив Конґрес може стримати фінансову допомогу Росії та можливість експортувати свої вироби до ЗСА.

У КАЇРІ, СТОЛИЦІ ЄГИПТУ, в середу, 3-го листопада, покарано смертю через повішення трьох мусулманських екстремістів за змову проти уряду. Від червня в Єгипті смертю скарали вже 18 чоловіків, а дев'ять знаходяться в очікувані проголошення способу їх страти. Інших 11 засуджених на кару смерти є досі втікачами. Їх карано не тільки за змову, але також за грабунки, які вони здійснювали для підтримки своєї організації та її протиурядових акцій.

РОСІЯ ВПЕРШЕ ПРОГОЛОСИЛА, що готова застосувати нуклеарну зброю на випадок нападу на своїх союзників навіть ненуклеарними засобами. Про це повідомили у Москві високопоставлені співробітники міністерства оборони. „Росія залишає за собою право першою вжити нуклеарну зброю, — підтвердив нову нуклеарну доктрину Москви співробітник секретаріяту Ради безпеки Валенір Манілов, — проти бкудь-якого аґресора, навіть якщо це буде ненуклеарна держава". Раніше генеральний секретар Леонід Брежнєв і всі наступні советські керівники запевняли, що СССР ніколи не застосує нуклеарну зброю першим.

Колишня естонська дисидентка стала міністром внутрішніх справ

Міністер внутрішніх справ Естонії Лаґлє Парек

Джерзі Сиці, Н.Дж. (Р. Руденко). — Довідавшись, що до ЗСА з офіційною візитою прибула міністер внутрішніх справ Естонії, відразу ж поїхала на зустріч з нею, бо вже чула в Україні, що новим естонським міністром стала відома колишня дисидентка, правозахисниця, Лаґлє Парек, ім'я якої читачі „Свободи" пам'ятають з брежнєвських часів.

Ще сім років тому совєтські тюремщики катували незламну Лаґлє Парек холодом і голодом у карцері, разом з такою ж незламною, відомою талановитою письменницею Іриною Ратушинською, правозахисницями Тетяною Осіповою, Ольгою Гейко та іншими, намагаючись убити їх, як убили Василя Стуса, Валерія Марченка, Олексу Тихого, Юрія Литвина, Анатолія Марченка.

Шлях Лаґлє був тернистий від самого дитинства. Батька розстріляли 1942 року, коли їй було всього два місяці. Згодом заарештували матір, а її з сестричкою доглядала бабуся. Коли Лаґлє виповнилося сім років, її разом з бабусею і сестрою вислали до Сибіру. Це був 1949 рік. Повернутися до Естонії вона змогла тільки 1954 року, після смерті Сталіна, коли звільнилася з ув'язнення її мати.

Пригадую, в мордовському таборі, здається, на початку 1986 року, Лаґлє отримала повідомлення, що її мати померла. В листі були фотографії з похорону. І тоді Лаґлє розповіла нам, що після суду мала побачення з матір'ю в таллінській тюрмі. На прощання мати сказала їй: 'Я пишаюся тобою, дочко!'

Заарештували Лаґлє Парек 5 березня 1983 року за антисовєтську аґітацію і пропаґанду і за видання

(Закінчення на стор. 3)

ІВАНО — ФРАНКІВСЬКЕ. — Тут 31-го жовтня відбувся несанкціонований мітинґ, який проходив під гаслом „Владу українським націоналістам". Участь взяли близько 2,000 осіб, які також вимагали резиґнації представника Президента в області Василя Павлюка та закликали перенести частину наметів з учасниками пікетування до Верховної Ради у Київ. По закінченні мітинґу близько 350 осіб голоною пройшли вулицями міста. Біля будинку Обласної державної адміністрації продовжують пікетування три особи.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA:(201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda". 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.(201) 434-0237. (201) 434-0807. (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $ 40.00. на півроку —$22.00.на 3 місяці—$12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00. річно.За кожну зміну адреси—$1.00
Чеки і "money orders"виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.—
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O.Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Відгуки середньовіччя в Україні

Був період у всесвітній історії, званий середньовіччям, повний похмурої романтики, але й страхіть, жаху, людських терпінь, назадництва і обману під маскою містицизму. Початок середньовіччя рахується від упадку західньо-римської імперії 473 р. в наслідок внутрішнього розгнуздання та мандрівки народів ззовні, і закінчується упадком східньої римської імперії з моментом здобуття Царгороду (Константинополя) турками 1453 р.

У середньовіччі багато лиха накоїла так звана Свята Інквізиція з правом судити і карати людей за їх зв'язок з дияволом. Спалили на вогнищі Івана Гуса як єретика, жінок, що їм закидали подружню зраду, саджали до бочки із смолою, опісля до бочки з пір'ям і гнали вулицями, б'ючи батогами, поки такі жертви падали мертві.

Але такі страхіття діялися в анархічних відносинах в Західній Европі в часі округло від V до XV сторіччя. Коли читаємо у „Свободі" з 4-го листопада ц. р. довгу історію з Києва п. з. „Біле Братство закликає до самоспалення", не знаємо, чи це не якесь диковинне непорозуміння — перенесення атмосфери середньовіччя на терен України тепер, наприкінці XX сторіччя. Сам заголовок тієї передачі з Києва вказує на поширення тепер в Україні анахронічного сектантства, при чому такі секти — це або умово незбалянсовані релігійні фанатики, або просто хитрі обманці, які жирують на наївності простачків, від яких виманюють гроші. Клясичним прикладом „діяльности" тієї секти „Біле Братство" є заповідь, що ось-ось, таки в цьому місяці, прийде кінець світу. Та секта навіть видає свій часопис, що його читають однодумці — не з цього світу. Було б весело, якби не було так сумно: такі й подібні секти розбивають подружжя та спричинюють явище „безпритульних" — нещасливих дітей, за якими розшукують у розпачі матері. Це вже злочин, який породжує людські трагедії. Ясним промінчиком у тій розповіді про несамовиту секту в Україні є згадка, що поліція знає прізвище голови тієї секти і шукає за ним як винуватцем різних злочинів.

Очевидно, можна б злегковажити ту історію як вийняткову аномалію, яка, проте, не має значення, коли йдеться про будову держави, про економічну кризу, про наради над проєктом конституції чи про приготування до заповіджених виборів нової Верховної Ради. Але не можна цілком знецінити факт успіху в Україні таких несамовитих сект. Ніщо у світі не діється без причини. Постання таких сект, які знаходять собі слухачів, видають часопис, проповідують ідіотизми і збирають гроші — це аномалія, яка могла зродитися тільки в нормальних відносинах. На телевізійному екрані показували юрбу на площі Святої Софії у Києві, яка зібралася на багатолюдній „службі" тієї секти з таким вислідом, що знялася буча, крики та бійка, яка спровокувала інтервенцію міліції. На Заході така історія неможлива.

Однією з головних причин зародження сект є церковно-релігійний хаос. Крім Української Католицької Церкви в Галичині існують три Православні Церкви, існують псевдо-релігійні радіопередачі й нема нічийого церковно-релігійного авторитету. Така людська природа, що вона вимагає чогось вищого, надземного. Коли не знаходить задоволення у церковно-релігійному розгардіяші — слухає сектантських обманців. Це та атмосфера розгульної свободи в Україні, в якій може під плащиком демократії існувати все, чого здорова демократія не придумала би. Це ще одне явище, яке зникне, коли настануть кращі політичні й економічні відносини, коли люди житимуть нормальним, а не анормальним життям і коли Церква і релігія, християнізм займе належне йому місце. Коли настане такий рай в Україні?

Олександер Серафин

ПРОРОЦТВА „ЕКОНОМІСТА" ПРО ЕКОНОМІКУ XXII СТОЛІТТЯ

Цього року лондонський журнал „Економіст" відзначає 150-ліття свого існування. З цієї нагоди він опублікував низку статтей, що передбачають ситуацію у різних ділянках суспільства в XXII столітті. Нижче подаю деякі думки на тему капіталізму і економіки.

Капіталізм і економічний ріст на Заході допоміг мільйонам людей видістатися з убогости і дав їм можливість помагати іншим. Постає питання, чи капіталізм існуватиме надалі і в якій формі — американській, европейській, японській чи іншій?

Сьогодні не до подумання, щоб якась західня держава відійшла від капіталізму. Якщо навіть ринкова економіка послабне, то це буде тому, що державні уряди протягом років, може навіть несвідомо, повільно від неї віддалялися. Деякі сили тиснуть у цьому напрямі, а інші їм протидіють. Минулий досвід без сумніву доказав, що соціяльні зміни є тісно пов'язані з економічними. Багато країн хоче економічного росту, навіть швидкого, але бояться соціяльних змін, навіть малих.

Капіталізм приносить добробут. Він став рушійною силою. Однак з достатком приходить неохота толерувати нестійкість і мінливість, яка надходить з ростом та зміною. Досягнення стабільности помагає розуміти зменшення на Заході підтримки вільного ринку і вільної торгівлі і спалаху тривоги з причин зменшення наймання робітників у виробництві.

З економічною лібералізацією зросте суперництво з високоплатними виробниками у ЗСА. Поширення капіталізму в убогих частинах світу може зменшувати охоту до ринкової економіки в державах, де вона вже ефективно працює.

Технологічний розвиток, зокрема в комунікації, матиме позитивний вплив на капіталізм. Перешкоди в розвитку комунікації включно з потребою її реґулювати будуть усунені і піддані новій конкуренції. Еволюція в комунікації матиме позитивний вплив на інші послуги, який вона мала дотепер на фінансові. Більше й більше змін наступить у цих ділянках, подібно до фінансової. Щоб дати собі раду з дереґуляцією, державні уряди співпрацюватимуть між собою, застосовуючи нові системи міждержавних контроль.

Кошти на очищення довкілля не є включені в ціни діючого ринку. Зі збільшенням прибутків державний уряд вимагатиме більше уваги в ділянці довкілля. Є прийнято домагатися на державні витрати більшої і більшої частки державних прибутків. У майбутньому, зі старінням населення, медична опіка становитиме більшу частку державних бюджетів. Кошти державою фінансованих пенсій зростуть дуже швидко в багатьох промислових державах в наслідок зміни демографії населення.

Світ за півтора століття буде успішно включати економічну централізацію і політичну децентралізацію. Світова економіка в більшості творитиме один ринок і, можливо, вживатиме одну спільну грошову одиницю. Політично, світ буде поділений на сто або більше реґіонів замість держав. Тому виклик епохи буде поєднати доцентрові економічні сили з відцентровими політичними.

У першій половині XXI століття може здійснитися відповідь на питання, які елементи різних видів капіталізму повинні поєднатися, щоб створити найбільш ефективну економічну систему. Також постануть відповіді на питання: що повинно бути першим — економічні чи політичні реформи, чи будуть іти в парі одні з другими?

Світ у наступному столітті правдоподібно включатиме багато різного розміру підприємств, які діятимуть ґльобально і будуть досить подібні до себе, незалежно від того, хто буде їхніми етнічними управителями чи власниками. Державні уряди старатимуться підтримувати, а також реґулювати їх для свого економічного добра та захищати суспільство від можливого вияву надужиття. Злука ринків поступово поширить оптимальні грошові зони і з тим інтернаціоналізацію грошей і виробництва.

Цей процес почнеться насамперед реґіональним угрупуванням. Европейська спільнота дасть початок цьому процесові, а інші, як австралійсько-новозеляндська і північно-американська, будуть передовими. Не обійдеться без конфліктів між ґльобальними економіками і державними урядами. Націоналізм і комерційність правдоподібно зударяться з собою щераз, поки державні уряди визнають користі ґльобалізму.

Протягом XXI століття світ може розколотися на дві частини: европейську, від Атлантики до Уралу, і азійсько - тихоокеанську. Вплив і престиж ООН збільшиться. Це спричинить нехіть світових потуг — Америки, Китаю, Японії і Европейської спільноти займатися поокремо полагоджуванням реґіональних конфліктів.

В XXII столітті може постати Світова економічна організація з відділами торгівлі і розвитку, які абсорбують рештки Всесвітнього монетарного фонду, Всесвітнього банку і т. п. Більше і більше країн, навіть найбільші, прийдуть до висновку, що їхня суверенність вже давно поступилася ґльобальній взаємозалежності. Їхній економічний авторитет постійно зближуватиметься до ґльобального ступеня. Не буде економічних кордонів для торгівлі. Ринок встановлюватиме спільні норми, а політична гармонійність займатиметься,

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тих, кому вже задзвонив трамвай...

Хто із читачів пригадує ще той вірш нашого улюбленого Бабая — Богдана Нижанківського про львівський трамвай:

„Не кажи: трамвай від'їхав,
Не трамвай, а ти від'їхав!
Подивись, куди заїхав.
Чи колись іще задзвонить?
Кожному із нас задзвонить.
Ось послухай: знову
дзвонить,
А чому так сумно
дзвонить?.."

Як часто цей символічний „трамвай" тепер дзвонить і як часто доводиться прощати когось із відомих постатей нашої спільноти, або згадувати його недавній „від'їзд" туди, звідки вже немає повороту. При тому мимоволі насувається питання, як довго наша громада пам'ятає таких людей і як довго це, що вони зробили, залишиться відомим майбутнім поколінням?

Саме це питання мучить постійно і справді невідомо, як змінити настанову нашої громади до того, щоб уміла якось затримати пам'ять про тих людей, які з одних чи інших причин були особливо вартісними і яких справді не можна забути.

Кожний розуміє, що життя мусить іти вперед, а нові події в українському, але і світовому маштабі такі вагомі, що просто може не вистачає часу на призадуму і на добру згадку про людей, які вже не є між нами, а які залишили по собі стільки тривкого у одній із галузей нашого суспільного життя: чи в літературі, чи мистецтві, чи в науці чи просто в громаді.

Тут не лише із-за браку часу так скоро засипуються пилом стежки нашого дуже недавнього минулого. Ми завважуємо цілковитий брак зацікавлення у молодших поколінь тими особами, що ще так недавно були світочами українського життя в діяспорі.

Поспитайте лише так для проби декого із них, про одне чи інше прізвище людей, що для нас, старших, були так добре відомими. Побачите здивований погляд і незмінне питання: „А хто це такий?" Але одночасно ці самі будуть вслід за старшими деклямувати, як треба, про „вічну пам'ять" і про те, що „не можна забувати минулого нашої громади".

Коли, однак, вшановують пам'ять одного з корифеїв нашого життя — залі світять пусткою, а цю пам'ять вшановують лише ще ті, які разом це життя будували тут у несприятливих обставинах. Як це, однак, писав Бабай?— Будуючи нове гніздо, лелеко, ти крила поламав".

Здається багато із тих, що вже „від'їхали", поламали свої крила і свого гнізда не збудували, але створили щось неповторного у формі картин, книжок, у формі журналів, довідок, енциклопедій, словників, наукових праць. Все це разом творить тривку підставу існування українців у діяспорі, але про творців цієї підстави так мало і так скупо згадується.

А хто буде згадувати, коли відійдуть останні могікани, які ще пам'ятають? Чи візьме хтось у руки поезії Маланюка, Кравціва, Тарнавського або тих, що крізь сльози сміялися із нашого буття, як Ікер, Понеділок, Еко чи саме Бабай, який так влучно завважив:

„Ну досить, досить пощо
крики?
Спочиньмо трохи, бож усе
одно
Ніхто не чує. Невелике
Ми викричали в світ
вікно"...

Може слід тепер замість них голосніше кричати? Але хто буде кричати?

О-КА

Олександер Домбровський

„НЕНАВИДЖУ" СУЧАСНУ УКРАЇНУ... З ВЕЛИКОЇ ЛЮБОВИ

IV

Як не прикро сказати, а реманенти етнопсихологічного атавізму з доби княжих крамол, козацьких „вольностей", пашківських волостей і „блискучих відокремлень" є в нашій крові й ментальності. Колективний тип пацієнта, звихненого унікально-специфічними факторами психо-історії східньоевропейського стилю. „Український" комуніст є перш за все комуністом, а вже відтак „українцем", у протилежність до комуністів інших народів, у яких національність на першому місці. Наша селянська верства виявилася найздоровішою частиною національного організму. Коли українське село відродиться, то це стане могутнім резервуаром наших національних сил — духовного, матеріяльного й етно-біологічного потенціялу українства. Особливу увагу треба присвятити нашій робітничій верстві в сучасних умовах зіндустріялізованої України. Перед нашою провідною верствою простягається широке поле до праці над втриманням і закріпленням української державности на благо народу, але з відсіванням куколю кар'єристів, пристосованців, безхребетних бюрократів-манекенів і галасливих автореклямників, які гуртуються в жолобах національної економіки і набивають свої кишені, вкладаючи гроші в закордонних банках під фальшиві звуки національного славня „на славу неньки-України".

Але той процес потребує часу принаймні одного покоління, щоб виховати те молоде покоління в дусі національної гідности, державницької самодисципліни й громадської етики, базованої на християнському світогляді. Єдність і співпраця діяспори з чинниками в краю — це особлива вимога нашої доби, якщо не хочемо, щоб історія змела нас з лиця землі або перемінила нас у погній чужих народів і їхніх культур. Українська діяспора діятиме рука об руку з нашими єдинокровними братами-земляками в Україні, які чесно й жертвенно високо тримають прапор української державности в дусі національно-самостійно-соборницького ідеалу. Провидіння дало нам унікальний шанс в історії наших державницько-визвольних змагань і ми не сміємо прогайнувати того моменту, якщо не хочемо зійти зі сцени світової історії з тавром нікудишнього самовбивці.

Наша стаття є далека від полемічного характеру, а тим більше від патологічно-плаксивої єреміяди затурканої еміґрантської душі. Це жмут нехай і до певної міри здраматизованих рефлексій з далекої чужини як виклик залишкам диявольської системи, яка довела Україну до берега пропасти, а сама сконала безславно на смітнику історії. А далі, це поклик землякам в Україні у стилі Франкових „Каменярів": „лупайте ту скалу" й зривайте з духовного обличчя України терором накинену маску штучної совєтсько-московської косметики, щоб її чудове, відмолоджене обличчя красувалося „у народів вольних колі". Така Україна була вимріяна в серцях нашої молоді Львова, зокрема вихованців Української Академічної Гімназії. Це не нахил до романтики, наївних, фантастичних ілюзій в умовах сучасної дійсности на Сході Европи. Це імператив раціонального поєднання здорової української історичної традиції та набутих століттями духовних і матеріяльних вартостей нашого минулого зі сучасними конструктивно - реальними факторами й можливостями дальшого історичного життя на шляху походу українства по золоте руно щастя наших сучасних і грядучих поколінь паралельно з походом інших цивілізованих народів. Живемо надією, що Україна позбудеться тієї халтурної косметики. А до того часу, Україно", я „ненавиджу" твоє штучне обличчя з марксистсько-ленінсько-„старшобратською" косметикою не за „сади, воли, корови", як писав Великий Каменяр, бо їх, можливо, аж так багато не залишилося після фатальної господарки ненажерливого „старшого брата". Я „ненавиджу" твоє скалічене тіло й душу... з великої любови до того часу, поки ти не струсиш зі себе усіх північних скорпіонів, які жирують на твоєму національному організмі. Бо згідно з поетичним словом, тільки той ненависти не знає, хто в житті нікого не любив.

Людмила Тараненко

Щоби душа не обміліла...

Життя одне — хто стане суперечить?
Людині в нім, як дереву рости.
Щоб і тоді, коли настане вечір,
То вистачало б думці густоти.
А дні летять, неначе птахи в ірій,
Буває в них і лиха, і біди.
Та тільки той, хто в щастя завше вірить,
Не губить душу в зимні холоди.
І я завжди по-справжньому хотіла,
Яких лиш сліз і горя не було,
Щоби душа, душа не обміліла,
Як усіма забуте джерело.

Д-р Тамара Булат

ДО ЮВІЛЕЮ ЖУРНАЛУ „УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК"

II

Існування „Українського Історика" в 1970—1980 роки, в період посиленого тиску на Україні командно-адміністративної системи, спрямованого в першу чергу на істориків з метою перетворити їх на слухняних виконавців умоглядних та зфабрикованих концепцій, мало принципово важливе значення для утримання у світі престижу української історичної науки, на яку вона здобулася в працях Володимира Антоновича, Михайла Грушевського, Івана Крип'якевича, Михайла Драгоманова, Федора Вовка, В'ячеслава Липинського, Дмитра Дорошенка та інших. Праці ці були заборонені в Україні, як також замовчувалася діяльність репресованих істориків 1920—1930-их років.

Саме наукові засади „Українського Історика" причинилися до того, що він органічно увійшов у динамічний процес співпраці дослідників української діяспори і вчених з України. Налагодження зв'язків пішло кількома шляхами — залучення до автури журналу глибоко професійних знавців історії українського народу та розширенням кола редколеґії. Цей процес не був би таким результативним, якби він не сполучався з пожвавленою діяльністю Українського Історичного Товариства, філії та осередки якого охопили західні, східні й південні реґіони України, а до списку членів Товариства увійшли такі вчені, як Михайло Брайчевський, Ярослав Дашкевич, Володимир Сергійчук, Володимир Баран, Петро Кононенко, Сергій Білокінь, Григорій Логвин, Віктор Заруба, Ярослав Дзира, Ігор Гирич, Микола Ковальський, Ганна Швидько, Олександер Мазурок, Олександер Ситник та інші.

у свою чергу співпраця широкого кола фахівців, безперечно, сприятиме координації і пожвавленню діяльності історичної секції УВАН у ЗСА (першим її головою був покійний Володимир Оглоблин, тепер очолює Любомир Винар), історичних катедр українських університетів та інших інститутів і наукових установ, причетних до розробки історичної проблематики. Зрозуміло, що тепер актуалізується проблема видання і розповсюдження журналу „Український Історик" на терені України, а також поміж українського населення, що проживає в інших країнах Европи, Азії та в Австралії. Журнал гідно репрезентує українську історіографію і наукове українознавство.

З нагоди 30-ліття „Українського Історика" відбулися успішно наукові та науково-практичні конференції у Києві, зокрема в Інституті українознавства при університеті (ректор Петро Кононенко), та з ініціятиви Михайла Брайчевського в Київському осередку Українського Історичного Товариства. Пляноуться в Ню Йорку, відбулася в Мюнхені, Торонто та інших містах.

Створено „Академічний комітет для відзначення 30-ліття „Українського Історика" (1963—1993)" у складі: д-р Марко Антонович (президент УВАН у ЗСА), д-р Генадій Боряк (заступник директора Інституту української археографії при Академії Наук України), д-р Михайло Брайчевський (голова Відділу УІТ у Києві), д-р Вячеслав Брюховецький (ректор Києво-Могилянської Академії), д-р Тамара Булат (генеральний секретар УВАН у ЗСА) — екзекутивний секретар Комітету, д-р Любомир Винар (голова УІТ та історичної секції УВАН) — голова Комітету, д-р Ігор Гирич (головний редактор журналу „Старожитності"), д-р Ярослав Дашкевич (голова Історично-філософічної секції НТШ у Львові), д-р Ярослав Дзира (заступник голови Відділу УІТ у Києві), д-р Олександер Домбровський (науковий секретар УІТ в Америці), д-р Роман Дражньовський (ректор УВУ в Мюнхені), д-р Аркадій Жуковський (голова НТШ в Европі), д-р Ігор Каменецький (президент Українсько-Американської Асоціяції університетських професорів), д-р Юрій Книш (заступник президента УВАН у Канаді), д-р Степан Козак (завідуючий катедрою українознавства Варшавського університету), д-р Петро Кононенко (директор Інституту Українознавства при Київському університеті), д-р Теодор Мацьків (голова Відділу УІТ в Европі), д-р Микола Никоза (проректор Запорізького університету), д-р Василь Омельченко (голова Наукової Ради при СКВУ), д-р Григорій Павленко (професор Ужгородського Університету), д-р Михайло Пан (голова осередку НТШ в Огайо), д-р Володимир Сергійчук (голова Історичної секції Інституту Українознавства при Київському Університеті), д-р Павло Сохань (директор Інституту Української Археографії при Академії Наук України).

У зв'язку з відзначенням 30-ліття існування „Українського Історика" створено Ювілейний видавничий фонд. Ювілейний комітет звертається до громадянства допомогти зміцнити матеріяльну базу журналу і тим самим спричинитися до поширення правдивих знань про багатовікову героїчну і драматичну національну історію українського народу — знань, потрібних для зміцнення україн-

(Закінчення на стор. 4)

Колишня...

(Закінчення зі стор. 1)

підпільного журналу. Засудили її до 6-ох років концтаборів суворого режиму і 3-ох років заслання. Але через чотири роки, 30 січня 1987 року, звільнили у зв'язку з початком розпаду совєтської імперії, або так званою перебудовою.

Повернувшись в Естонію, Лаґлє відпочивала недовго. Вже 23-го березня того ж року, спільно з іншими естонськими патріотами, організувала демонстрацію в Таллінi з нагоди відзначення дати підписання пакту Молотова-Ріббентропа і це започаткувало нову хвилю боротьби за звільнення Естонії. Наступного, 1988 року, в Естонії створилася перша опозиційна партія — Партія Естонської Національної Незалежности, яку Лаґлє Парек очолює вже понад чотири роки.

Запитання. — Пані Парек, чому ви стали саме міністром внутрішніх справ?

Відповідь. — Після виборів 1992 року наша партія дістала три міністерських посади. На міністра транспорту і зв'язку ми мали дуже доброго, досвідченого кандидата, на міністра оборони я не могла претендувати, а мої колеґи чомусь вирішили, що моя кандидатура найбільш підходить на міністра внутрішніх справ. Можливо тому, що у Фінляндії міністром є жінка і це вплинуло на менталь ність естонців. Всього у нас 12 міністрів.

Зап. — Як відбувається у вас боротьба за міністерські посади?

Від. — Я б не сказала, що була якась боротьба. Розподіл посад відбувся цілком спокійно. Але пізніше в мене виникли серйозні проблеми.

Лаґлє розповіла, що з перших днів на цій посаді зіткнулася з серйозними правопорушеннями, корупцією, злочинами, здійснюваними колишніми компартійними номенклятурниками, які тепер стали соціял-демократами. Маючи в руках незаперечні докази, Л. Парек звільнила з посад кількох важливих чиновників і тоді 29 парляментаристів прокомуністичної орієнтації висловили їй недовір'я, вимагали резиґнації всього уряду, одним словом, зчинили неймовірний галас. Однак під час голосування більшість депутатів підтримали Лаґлє. Преса також виявилась на її боці. „Це було для мене несподіванкою, — розповідає Лаґлє, — адже газетарям догодити важко, нині вони всіх розпинають".

Зап. — В чому ж звинувачували вас оті 29 депутатів?

Від. — Проти мене виступили два колишніх прем'єр-міністри, колишній голова Верховної Ради і нинішній посадник Талліна. Звинувачували, що я нібито застосувала працю в'язнів у фінансових справах своєї партії, що встановила слідкування за громадянами та підслуховування телефонів, а також, що я причетна до підпільного продажу дорогоцінних металів. Отже звинуватили мене в тому, з чим я розпочала жорстоку боротьбу. Цим вони продемонстрували методи, якими діють комуністи. Особливо важко було в перші три місяці, оскільки майже всі члени уряду не мали ніякого досвіду — довелося набувати його безпосередньо на праці.

Зап. — Чи посувається в Естонії приватизація?

Від. — Так, керівництво Естонії робить усе, щоб відродити пошану до власности. Намагаються приватизувати все якнайшвидше, хоч це дуже тяжко. Націоналізовану землю і маєтки повертають особам, у яких колись совєтська влада відібрала, або їхнім нащадкам, якщо такі зголошуються. Експропрійовані свого часу будинки, держава звільняє і віддає власникам, в тому числі й еміґрантам. Все, що ще можна повернути — повертають.

Зап. — Але може ті люди вже не можуть бути добрими господарями через похилий вік, чи, скажімо, відсутність капіталу?

Від. — З цим теж не виникає проблем, адже в кожного є якісь родичі молодшого віку. Крім того, ніхто нікому не нав'язує. Ті, що хочуть повернути собі майно — клопочуться. Ось наведу один приклад. У 1987 році я відпочивала на півдні Естонії. Познайомилася з 70-літньою жінкою, власницею чудової дачі. Вона розповіла, що завжди мріяла про власний хутір і коли їй виповнилося 18 років, батько купив і подарував їй хутір в північній Естонії. Тепер вона мріє отримати назад той хутір і землю. Я не приховувала свого здивування, що вона, маючи чудовий будинок біля озера на півдні Естонії, хоче переїхати до північної — в глуху провінцію, де естонці фактично не живуть, бо це дуже поганий район. І ця жінка мені відповіла: „Тут я побудувала дім і тут живу, але це не моя земля. Я хочу отримати свою власну землю". Пізніше вона таки добилася, що хутір їй повернули. Працювати їй було не під силу, але серед її внуків знайшовся один, якому навчання давалося дуже тяжко. Вона запропонувала йому поїхати, подивитися. Недавно я з нею зустрілася й довідалася, що внук тепер постійно живе на фермі, розвів телят, корів і став успішним фермером.

Зап. — Чи маєте якісь проблеми з естонською громадою українського походження?

Від. — З Україною й українцями жодних проблем немає. Підписані двосторонні угоди, при чому обидві сторони виявили цілковите розуміння проблем одні одних. Велике і постійне напруження у нас з Росією, яка досі не вивела свої війська, дуже гостро реагує на всі кроки, які вживає Естонія для відродження своєї держави, культури тощо. Росіяни швидко активізуються, часто створюють велике напруження і вибухонебезпечну ситуацію. Російська 144 дивізія стоїть в повній бойовій готовності.

— І що, російські війська не виводять зовсім?

— Виводять потроху, бо Росія вже зрозуміла, що тримати довго армію в такому стані дуже небезпечно. Це ж — повна деморалізація. От я бачила в Польщі: звичайний двоповерховий будинок — і на подвір'ї стоїть совєтський військовий літак МІҐ, куплений в армійських розкрадачів майна, щоб діти мали де бавитись. Продають зброю, літаки, танки...

Зап. — А як у вас з національною валютою?

Від. — Понад рік тому ми ввели власну грошову одиницю і процес цей пройшов безболісно. Наша валюта — це німецька марка. Правда, банки першого покоління вже всі збанкрутували й самоліквідувалися. Власне, не банки збанкрутували, а люди, які довірили свої гроші цим банкам.

Зап. — Якщо мені не зраджує пам'ять, мешкаєте ви в Тарту, а працюєте в Таллінi. Чим добираєтесь на працю?

Відп. — Мешканцям інших міст, на час їхньої праці в органах влади, закон дозволяє жити в державних помешканнях. В такому помешканні живу і я. Правда, коли залишу посаду, то й помешкання треба буде звільнити для нового міністра.

Зап. — Отже тепер вам підлягають і ті тюрми, в яких ще так недавно утримували вас саму?

Лаґлє з веселим гумором розповіла про кумедні ситуації, які виникали, коли їй довелося об'їздити підзвітні установи, в тому числі й тюрми, та концтабори. Скажімо, в тюрмі, вона з першого ж кроку натрапила саме на того тюремного офіцера, який жахливо поводився з ув'язненими. „Ми з вами вже зустрічалися!" — сказала вона. „На жаль" — відповів той зіщулившись і опустивши голову. І це в присутності усієї свити членів уряду, а також генералів і прокурорів, які супроводжували нового міністра. Той самий був і начальник тюрми. Згодом він попався на торгівлі горілкою і вона його звільнила. Майже всі старі кадри дуже пов'язані зі злочинним світом. Трапляється таке і з новими, розповідає Лаґлє, і тоді їх звільняють з посад негайно. Вже звільнено начальника департаменту громадянства і пашпортів, департаменту місць ув'язнення, начальника прикордонного департаменту і чимало поліційних чинів, які наживалися на чому тільки могли.

Зап. — В якому стані тюрми?

Від. — В жахливому. За совєтів хоч відносний порядок був, а тепер — анархія. Серед в'язнів яскраво поміт на ієрархія. В мене ще не було ні часу, ні сил щось змінити. Єдине, що встигла — це підготувала закон про амнестію, але парлямент не дозволив.

Зап. — Яка релігія в Естонії?

Від. — Переважно Лютеранська Церква, але є й католики, і православні, й баптисти. До речі, колишній будинок КҐБ, а тепер управління поліції — ми освятили. Робили це католицькі і православні священики, бо в лютеранців такого обряду нема.

Зап. — Отже нечистого вигнали?

Від. — Вигнали!

Зап. — А які, на вашу думку, зміни потрібні в системі тюрем?

Від. — Раніше я відчувала ніби знаю, чого хочу і що треба зробити, тепер розгублена... В ЗСА в першу чергу цікавилась тюрмами для молоді. Вони тут такі хороші, такі стерильні, такі ідеально чисті, дітям щодня змінюють весь одяг, вони такі доглянуті, що аж страшно. То ж я й розгубилася — не знаю, що правильно і як з ними треба поводитися. От в Меріленд мені здалося більш природнім утримання дітей. Велика територія... маленькі будиночки, в кожному по 50 осіб: хлопчики живуть по одному в окремих маленьких камерах, а дівчатка всі в одній великій камері. Їм трохи тісно, але в цьому є щось людяне. А от в Ельпазо — абсолютно модна дитяча тюрма, величезна, і також на 50 дітей. На повітря вони взагалі не потрапляють за час ув'язнення. Правда, вони довго не силять. Зате в них є розкішна спортова заля, бібліотека. Спортом займаються в групах психологічної сумісности. Багато психологів з ними працюють. В Ельпазо — мінімум дві особи на кожну дитину. На це витрачаються величезні суми грошей. Але ота стерильність мене лякає.

Зап. — А що ви хотіли тут побачити, чому навчитися?

Від. — Хотіла побачити все, навіть поганий приклад є повчальним. Приїхала на запрошення Уряду ЗСА для ознайомлення з працею аналогічних американських служб. В Міністерстві внутрішніх справ у Вашінґтоні була вісім днів. Відвідала Міністерство юстиції, де мені розповіли про методи боротьби з наркобизнесом. Ознайомилась з працею поліції та прикордонних служб. Чотири дні була в Ельпазо, Тексас, на кордоні з Мексикою, де перебіжчики найчастіше порушують кордон. Ще шість днів була в Канзас-Сіті, де їздила з поліційним патрулем, бачила працю поліції в дії, ознайомилася з еміґраційними процедурами і тюрмами. Хочеться перейняти досвід хороший і старатись не повторювати старих помилок.

Ще багато цікавого розповіла Лаґлє Парек, бо зуст річалися ми двічі, та за браком місця, доводиться лише коротенько про все переповісти. На зустрічі нас було четверо, колишніх дисидентів: Л. Парек, Тетяна Осіпова, Іван Ковальов і я. Розмова була жвава і весела, бо Лаґлє вміє до всього підходити з гумором. На прощання бажаємо їй зруйнувати розплідники злочинности і успішно створити новий вид ізоляторів для осіб, які становлять загрозу для суспільства.

ПОДЯКА

Цією дорогою висловлюємо щиру подяку ГРОМАДІ УКРАЇНСЬКОГО КЛІВЛЕНДУ, яка так щиро відгукнулась і піддержала рідношкільні імпрези в цьому ЮВІЛЕЙНОМУ РОЦІ СОРОКРІЧЧЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Щедрі датки нашого громадянства на Ювілейний Фонд „РІДНОЇ ШКОЛИ" тільки свідчать про це, як воно дорожить вихованням нашої молоді на світлих традиціях „РІДНОЇ ШКОЛИ".

Наша щира вдячність тим Громадянам, які склали свої датки уже після того, як „ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА" пішла до друку й тому їхні імена не попали в списки, що поміщені на її сторінках:

інж. ФИЛИП ТРАЧ з дружиною	$50.00
ДАРІЯ КУЗЬМИН	25.00
ЮРІЙ і ОКСАНА ТЕРПИЛЯКИ	25.00
ОМЕЛЯН і ЮЛІЯ УРБАНСЬКІ	25.00
АННА ЦІШКЕВИЧ	25.00

Ми щиро вдячні невтомним ДАРІЇ й ЯРОСЛАВОВІ ГОВИКОВИЧАМ за подарування комплектів світлин і табля, що поміщені на сторінках ЮВІЛЕЙНОЇ КНИГИ. Це цінний дар для нашого ювілейного видання — а з тим і заслужена подяка за їхнє віддане сорокрічне служіння потребам „РІДНОЇ ШКОЛИ".

ІРИНІ МУДРАК-КУЛИК сердечна подяка за безкорисну й кропітку працю, упродовж кількох місяців, над друкарським складом 100-сторінкової „ПРОПАМ'ЯТНОЇ КНИГИ".

Молодій мисткині ЛЮБІ ДМИТРИК-ҐУДЗ щира вдячність за безкорисне виконання цілої низки мистецьких проєктів для „РІДНОЇ ШКОЛИ" і її ЮВІЛЕЙНОЇ КНИГИ.

Всім, які так віддано трудились упродовж Ювілейного Року, щоб наше СОРОКРІЧЧЯ увінчалось тривким успіхом - НАША ВЕЛИКА ПОДЯКА і ПРИЗНАННЯ.

За ГРОМАДСЬКИЙ ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ СОРОКРІЧЧЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ" в КЛІВЛЕНДІ

Д-р Степан Воляник, *голова*
Софія Мельник-Бура, *секретар*

УПРАВА
Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці
повідомляє своїх членів, що

ЧОТИРНАДЦЯТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НТШ в АМЕРИЦІ

відбудуться в суботу, 11-го грудня 1993 р., початок о год. 10-ій ранку у домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вул. **в Ню Йорку**

У Загальних Зборах можуть і повинні взяти участь всі члени, почесні, дійсні, кореспонденти і звичайні.

За статутом НТШ дійсним членам прислуговує право передавати іншому членові своє письмове уповноваження заступати його на Зборах і голосувати в його імені.

Один член може мати не більше як два уповноваження.

Управа НТШ

Відбулися організаційні наради Дітройтської Округи УНС

Дітройт (З. Василькевич). — Дітройтська Округа зорганізувала у неділю, 24-го жовтня ц. р. організаційні наради Округи, яка нараховує 18 відділів. Наради відбулися у приміщенні УК-Центру у Воррені, а гостем з Централі був заступник головного предсідника д-р Нестор Олесницький. Наради відкрив голова Округи д-р Олександер Серафин. Після привітання гостя і присутніх попросив д-ра Олесницького до слова. Прелеґент найперше проаналізував працю Дітройтської Округи, а особливо її відділів у приєднуванні нових членів в порівнянні з іншими округами. Він підкреслив, що збільшення членства і висоти поліс зміцнює силу УНСоюзу, потенціял якого при спільних зусиллях може осягнути понад більйон долярів. Д-р Олесницький підкреслив важливу ролю, яку відіграв УНСоюз від початку його існування для нашої першої еміґрації. Наші іміґранти гуртувалися довкола УНСоюзу і через нього допомагали не лише нашій Батьківщині, але й вели культурно-освітню працю для свого членства. Цей живий контакт з Україною триває безперервно і досі, тому що УНСоюз має від двох років постійного кореспондента у Києві. Також УНСоюз утримує свого постійного представника Євгена Іванціва і бюро у Вашінґтоні. Це бюро має зв'язок з членами американського Уряду і помагає впливати на політичну думку членів Конґресу і Сенату у користь України. Через різні фонди УНСоюз лише за останні чотири роки передав і пожертвував понад мільйон долярів на різні цілі у галузях науки і культури.

У 1993 році минуло сто років від заснування „Свободи", а у 1994 році мине сто років від існування УН-Союзу, відзначення якого відбудеться під час наступної Конвенції у Пітсбурзі. Прелеґент також поінформував, що будинок УНСоюзу на понад 90 відсотків є винайнятий, а оселя Союзівка постійно розбудовується, і будинки постійно модернізуються. Вкінці д-р Олесницький заторкнув деякі зміни у статуті УНСоюзу, які будуть пропоновані на наступній конвенції. Сам статут буде більше пристосований до сьогоднішних обставин і потреб. Зміни, які будуть пропоновані, заторкують не лише склад екзекутиви, але і ділянку організаційну. Річ ясна, усі пропоновані зміни мусять бути затверджені конвенцією. Одним із важливих рішень екзекутиви є створення т. зв. „Бренч Офісес" у різних округах. Керівники таких бюр пропонували б членству нові поліси, які є пристосовані до сучасних потреб і компетитивні з найкращими на ринку. Опісля були питання до прелеґента, у яких брали участь: д-р А. Серафин, д-р А. Слюсарчук, З. Василькевич, В. Колодчин, Я. Базюк, І. Прийма, Р. Куропась, Г. Корбяк і Д. Коршиловський. У питаннях заторкнено різні ділянки праці УН-Союзу, як деякі роди поліс, кваліфікації секретарів, винагороди для секретарів, побажання кращих і більш актуальних інформацій для відділів, кількість делеґатів на конвенцію, межі віку для радних і членів екзекутиви і т. п. На усі питання д-р Олесницький давав у міру можливости вичерпні відповіді, а на деякі обіцяв, що попросить відповідних членів екзекутиви, щоб переслали потрібні відповіді.

Під час перерви було подано обід, після якого наради продовжувалися. Н. Олесницький поінформував, що усі округи будуть відзначувати століття УН-Союзу у 1994 році, і йому відомо, що Дітройтська Округа буде відзначувати цю подію окремим бенкетом з програмою у травні 1994 р. Він попрохав, щоб численно прибути на семінар, який відбудеться 31-го жовт ня під проводом головного організатора УНСоюзу Боба Кука. Семінар буде спонзорований УНСоюзом і Українською Федеральною Кредитівкою „Самопоміч", а темою його будуть різного роду поліси і пенсійні пляни. Після ще деяких запитань до прелеґента на актуальні теми пані Оля Марущак просила висловити від нас подяку УНС через головного предсідника пані Уляну Дячук за так примірне ставлення до потреб України.

Вкінці голова Округи д-р О. Серафин подякував гостеві за його участь у нарадах Округи і за його вичерпні інформації, а присутнім — за участь. Вірю, що такі організаційні наради Округи причиняться до ще більшого росту і сили такої тривкої організації як Український Народний Союз.

І. Драч відвідав громаду Дітройту

В суботу, 16-го жовтня, о год. 7.30 вечера в залі школи церкви Непорочного Зачаття відбулася зустріч з депутатом Верховної Ради України Іваном Драчем.

Відкриваючи зібрання, голова Відділу УАКРади Зенон Василькевич познайомив громаду з видатним діячем з України Іваном Драчем та його дружиною Марією. Іван Драч є автором понад 20 книжок, лавреатом державної премії ім. Тараса Шевченка. Він — співосновник Руху, у своїй діяльності має належний вплив на Президента України. Дружина Марія — активна в жіночому секторі Руху. Іван Драч — письменник, депутат Верховної Ради, голова Всесвітньої Координаційної Ради. Він прибув до Дітройту, щоб і тут поділитися з громадою думками про становище та події в Україні. Тому що на другий день, 17-го жовтня — день народження І. Драча, голова Відділу УАК-Ради Зенон Василькевич попросив зібраних громадян відспівати йому многоліттє. Перша заступниця голови Рома Дигдало вручила письменникові подарунок.

Найперше І. Драч поінформував присутніх про структуру Всесвітньої Координаційної Ради, до якої входить по 14 осіб з реґіонів України, західньої і східньої діяспори. Аспект діяльности буде визначений найближчим часом на конґресі СКВУ.

Засяг діяльности ВКР — безмежний. Вона полягає в тому, щоб взаємно знайти відповідні критерії співдії діяспор з Україною, з розрахунком взаємної допомоги різних видів.

Приступаючи до висвітлення невідрадного становища в Україні, І. Драч навів слова відомого політолога, приятеля України Збіґнєва Бжезінського, який сказав: „Щоб втриматись Україні на рівні державности, вона мусить будувати націю". Щоб починати відбудовувати націю, сказав Драч, треба реставровувати технічно і духовно святі пам'ятники України, такі як Черкаси, Чигирин, Суботів, Глухів, Камянець-Подільський, Холодний Яр та ін. На Україні треба реставровувати і будувати пам'ятники світочам історії України, в тому числі пам'ятник Залізнякові. На жаль, ще сьогодні по багатьох селах і містах стоять пам'ятники Ленінові. Снується сильна імперська атмосфера не з білого, а з чорного дому з Москви понад Україною.

В тій же Москві росіяни не дійшли ще до тієї культури, щоб всякий опір полагоджувати шляхом узгіднень і переговорів. Там ще грає ролю традиційне кров за кров. В останніх випробуваннях загинуло кілька тисяч росіян, між ними є теж українські імена. На велике щастя ця диверсія не поширилася на Україну.

Іван Драч зупинився коротко над резиґнацією Кучми і Морозова, кажучи, що в дечому заважив сам Президент.

Коли мова йде про Верховну Раду, то не можна оминати того, що серед депутатів-номенклятурників є певна кількість державників. Сьогодні Україна, сказав Драч, стоїть напередодні виборів до Верховної Ради і президента. Нині є 7 кандидатів на президента і всі вони з невеликих партій, крім того в кількох наступив розкол. З цього можна зробити висновок, що найбільш потенційним кандидатом нині є Леонід Кравчук. В загальному демократичний бльок може не отримати більшости голосів, і тим самим перемоги у виборах. Однак, сказав депутат Драч, сьогодні ще завчасно ставити тягарці на вагу.

Далі слідували запитання до гостя, яких було значно більше, ніж роздумів у промові доповідача. Вони становили різні аспекти і різні підходи до становища, в якому знаходиться нині Україна. Всі вузли дискутантів збігалися в русло одного знаменника: втримання і закріплення української держави. Запитання були збройного характеру, економічного, мовного, територіяльного, національного та багато інших. Всі запитання були у доброму намірі, немов доповнення до думок прелеґента — додаток до того, що робиться в Україні.

На всі ці запитання в додатку зі своїми коментарями письменник давав відповіді з задоволенням, що всі дискутанти є належно поінформовані про те, що діється в Україні, і щоб втрималася на світовому горизонті українська держава. Вона, ска зав письменник, таки втримається.

Михайло Березовський

Св. п. Й. Мороз

День 29-го травня 1993 року залишиться в моїй пам'яті однією з найбільш трагічних подій у моєму житті, коли я почула про наглу смерть свого улюбленого батька св. п. Йосифа Мороза, який був скромної вдачі, але був дбайливий про виховання своїх дітей в українському дусі та защіплював нам любов до України.

Й. Мороз народився 1-го листопада 1924 р. в селі Доброміричі на Холмщині в родині Сидора і Юлії (з дому Семчук) Морозів.

Середню освіту він здобув у Холмі за німецької окупації та приготовлявся до дальших студій. Але Друга світова війна, зовсім змінила його пляни. З приходом Червоної армії у 1941 р. він став воїном УПА. 1945 року його заарештували й запроторили на Колиму, де він пережив дуже тяжкі часи сталінського режиму.

Після смерти Сталіна 1953 р. вийшла амнестія про звільнення з московських концентраційних таборів громадян інших держав. Таким чином мій батько опинився в Польщі на так званих „землях одзисканих". Тут він довідався, що його батьків примусово виселили з Холмщини до Совєтського Союзу й вони опинилися на Волині. Уже на новому поселенні у його батьків народилася друга дитина — дочка Галина.

У Польщі, батько познайомився з моєю мамою Теклею і повінчався з нею 1955 року. У 1956 р. у них народився син Богдан. По довгих інтенсивних стараннях брата моєї мами св. п. Антона Скурчака у 1963 р. мої батьки приїхали до Канади й поселилися в місті Ляшіні біля Монтреалю. Я народилась уже в Канаді. Через те, що моя мама вже від самих початків кинулася у вирій громадської праці, а головно в українське шкільництво та в УНСоюз, мій батько обмежувався лише допомогою матері та заступав її, коли зайшла потреба. Більше часу він присвячував вихованню своїх дітей та приготовлявся до мого вінчання, але не дочекався... 1-го червня 1993 р. тіло св. п. батька перевезено з похоронного заведення до церкви св. Василія Великого, опісля, на місцевий цвинтар у Ляшіні.

Панахиду у похоронному заведенні відправили отці обох віровизнань — д-р Ігор Мончак (кат) та о. д-р Ігор Куташ при чисельній участі осіб.

Після похорону відбулась поминальна трапеза в церковній залі св. Василія Великого, якою провадив Євстахій Палінський. Під час обіду присутні склали пожертви на нев'янучий вінок" в сумі 643 дол. Збіркою зайнялися Анастазія Гаргай. З того призначено для „Просвіти" у Львові (на видання нових словників) 543 дол. і на Видавництво „Свободи" — 100 дол.

Усім тим особам, які брали участь у похоронних відправах: похоронному заведенні, в церкві св. Василія Великого і на цвинтарі, за квіти і дар на „нев'янучий вінок" та всім, хто надіслав вислови співчуття у нашому виликому горі, складаємо щиросердечну подяку.

Галина Мороз

У П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

ВАСИЛЯ ГНАТІВА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в п'ятницю, 12-го листопада 1993 року о год. 7:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

У пам'ять і пошану покійного складаю 1,000 долярів на ФОНД ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЯ.

Дружина — БОГУСЛАВА і діти

Управа Т-ва „Самопоміч" в Нюарку, Н. Дж.

ділиться сумною вісткою зі своїми членами, що 22-го жовтня 1993 р. відійшов у вічність довголітній голова

бл. п. проф.

МИХАЙЛО ЦЯПКА

Горем прибитій родині покійного, висловлюємо глибокі співчуття.

Пророцтва...

(Закінчення зі стор. 2)

де потрібно, всіми іншими проблемами.

Прискорена міграція населення при кінці цього століття стане початком масової міграції в наступному столітті. Новий підхід до нелегальної іміграції і старіння індивідуальних країн спричинить потребу імпортувати працівників; спонукає десятки мільйонів людей до інтернаціональної міграції. Ця нова хвиля в переміщенні населення спричинить великі зміни у світових економічних регіонах. Постійне переміщення, мобільність робочої сили буде одним вирішальним чинником процесу пристосування до гльобальної економіки. Рівно ж настане переллиття фінансів між регіонами, доповнюване Світовою економічною організацією.

Прибуток кооперативного гльобального економічного керівництва нараховуватиме імпозантні успіхи до половини XXII століття:

. Життєвий стандарт значно піднесеться майже всюди, всупереч росту світового населення, як технологія продовжуватиметься розвиватися і майже всі регіони переживуть реформи, початі при кінці XX століття.

. Різниця в заробітках між найбагатшими і найбіднішими регіонами значно зменшиться.

. Масове зменшення мілітарних сил звільнить більйони капіталу для цивільного вжитку, головно в бідніших регіонах.

. Фінансова стабільність буде запевнена усуненням більшости окремих грошових одиниць, а з тим і торговельних розчислень.

. Нові винаходи в ділянці нуклеарної фізики з допомогою інтернаціональних договорів усунуть брак енергії і знижать її кошт.

Прогнозувати майбутність є дуже ризиковано, зокрема на 100—150 років. Дійсно, прогноза майбутнього базована на минулому і сьогоденному досвіді. Це є вислів погляду, котрий з минулих і сьогоднішних цілеспрямувань продовжуватиметься і матиме найбільший вплив на майбутність. Тому і повищі думки треба сприймати в такому аспекті.

До ювілею журналу...

(Закінчення зі стор. 2)

ської державности і світового престижу України. Навіть одноразові пожертви окремих громадян та українських установ причиняться до укріплення матеріяльної бази журналу, а також до ряду видань, що їх має на меті видавати Українське Історичне Товариство (серію окремих монографій, історію України, праці, присвячені джерелам до історії України, нариси української історіографії та інші необхідні публікації.

Управа Українського Історичного Товариства просить надсилати пожертви на „Українського Історика" і річну передплату на журнал (35 дол.) на таку адресу: The Ukrainian Historian, P. O. Box 312 Kent, Ohio, 44240 USA (пожертви можна відтягати від державного податку).

Академічний комітет для відзначення 30-ліття „Українського Історика" закликає українські установи і громадськість причинитися до успішного ювілею „Українського Історика" і допомогти у розбудові журналу, публікації якого спрямовані на висвітлення правдивої історії українського народу.

3-ій З'їзд колишніх учениць Гімназії Сестер Василіянок

3-ій З'їзд колишніх учениць гімназії Сестер Василіянок у Львові відбувся цим разом не лише у Львові, але й у будинку гімназії при вул. Длуґоша 17 (тепер вул. Ломоносова). Тут є середня школа ч. 4. З'їзд тривав чотири дні — від 17-го до 20-го червня ц. р. Організаційний комітет складався з тих колишніх учениць, котрі проживають у Львові, працював під проводом д-р Олени Коваль.

З'їзд почався 17-го червня Літургією і Панахидою за померлих учителів і учениць гімназії в церкві св. Онуфрія на вул. Жовківській (тепер Хмельницького). Відправляв о. ігумен М. Чорняга, який дуже тепло привітав учасниць з'їзду.

Офіційне відкриття з'їзду відбулося о год. 3-ій по полудні в руханковій залі гімназії (школи ч. 4). Присутніх було 115 осіб, з того 68 колишніх учениць. Програма розпочалась відспіванням молитви „Боже Великий, єдиний" та вшануванням померлих Сестер Василіянок, директорів, учителів та учениць. Програмою проводила д-р О. Коваль: вона подала коротку історію цієї визначної львівської школи. Далі наступили привіти. Вітали: Ігор Прокопчук від галицького виконкому (себто від управи галицької дільниці Львова); Мирослав Брилинський, директор середньої школи ч. 4 — від школи; депутат і директор музею ім. Івана Франка Горак, який ще й передав привіти від депутатів Верховної Ради Михайла Косіва і Романа Іванчука; Дарія Винників, колишня учениця і учителька, від себе і від усіх колишніх учениць з діяспори; д-р Ірина Гузар, колишня учениця і учителька; Уляна Старосольська, письменниця і редактор з Ню Йорку; Данко Костик від Академічної гімназії у Львові; Іванна Кварціян від Союзу Українок; Сестра Домініка, ЧССВ, від Чину Сестер Василіянок.

Відтак ще виступили Данка Гаврилюк, Люба Бикалович і Наталка Якимчук. Відчитано телеграми від товаришок із ЗСА і Канади. Потім розпочався концерт, влаштований теперішніми учнями середньої школи ч. 4. Треба підкреслити, що ходять до цієї школи і дівчата, і хлопці. На цьому закінчився перший день з'їзду.

Наступного дня, 18-го червня, учасниці з'їзду мали нагоду походити по тих клясах, в яких колись вчилися, приглянутися до навчання, запізнатися з теперішніми учнями й учителями. На закінчення відвідин зроблено спільну світлину на подвір'ї школи. Так минув ранок.

По полудні всі зійшлися в руханковій залі, за кавою й солодким згадували давні часи, людей, події. Д-р Олена Коваль ще прочитала привіти від товаришок з Канади, ЗСА, Англії й Австралії. Ввечорі були ми в театрі на виставі п'єси „Сорочинський Ярмарок" Це був гостинний виступ театру з Черкас.

Третій день з'їзду зібрав учасників на Личаківському цвинтарі. На могилі Катрусі Зарицької відправлено Панахиду за всіх померлих учениць, директорів, учителів, священиків, монахів і монахинь. Учасниці з'їзду склали квіти на могилах знатних людей Львова, а саме: на могилах Івана Франка, Маркіяна Шашкевича, Олександра Барвінського, Станислава Людкевича, Володимира Івасюка, митр. Миколи Чарнецького, директора гімназії Василя Шурата, д-р Олени Степанів-Дашкевич, Константини Малицької та Січових Стрільців, Сестер Василіянок, ОО. Василіян й інших, які мали значення в нашому шкільному часі. Того самого дня по полудні вшановано похоронених на Янівському цвинтарі Ольгу Бесараб, Січових Стрільців, декількох учениць і учителів нашої гімназії, між ними Антонину Струтинську і Оксану Суховерську.

Четвертий, останній день третього З'їзду Гімназії СС Василіянок у Львові — був виповнений поїздкою до Крехова, колиски Василіянського Чину. Тепер тут відновлюють церкву й монастир. В Крехові, — а була це неділя, — відправив для нас Службу Божу о. Атанасій, ЧСВВ, з Бразилії. З Австралії приїхали дві монахині Василіянки, одна сестра з Аргентини, м. Н. Барусевич з Риму. Одна товаришка приїхала з Англії. Всіх учасниць цієї поїздки-прощі було біля 85. Так закінчився наш з'їзд.

Перед нами, однак, ще велике діло, багато праці. Треба невідклично зібрати потрібні матеріяли для видання третього тому „Пропам'ятної книги". Так сповнимо не лише мрію д-ра Василя Лева, але теж і вже вільними устами віддамо пошану усім, котрі були зв'язані з існуванням і дією школи, де виховувалися справжні героїні і невтомні працівниці українського відродження.

Дарія Вергановська-Вінників